

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 12

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 12", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_012/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fortegnelsen
over alle udkomne
Skrifter,
siden
Trykfriheden.

Anden Aargang, 12. Stykke.

No. 147.

Philemon og Baucis. Et Skuespil med Sang, i een Handling. Efter Begiaring oversat af det Lydske og forøget med nogle Arier af Johannes Ewald. Trykt hos L. N. Svare, og findes tilkiøbs hos Seignr. Huuslevad i Mad. Huuslegaards Gaard paa Kultorvet for 1 Mk. stor 3 Ark 8vo.

Dette Stykke fortiente uden Tvil at oversettes af en Ewald, og hans Navn bør fritage os for at bedemme Oversættelsen. Stoffet er taget for en Deel af Dvids 2den Aargang. M For.

Forvandlingers 8 Dags 10 og 11te Fabel:
vi see i Philemon og Baucis et elsk-
værdigt Egte-Par, hos hvilket Fattigdom og
Nøisomhed paa det nærmeste ere forenede.
Den inderligste Hengivenhed for Guderne, og
den i sin natueligste Glands fremlysende Men-
niske-Kiærlighed udmerke disse to dydige midt
iblant de ugudelige, og haardhertede Øhr-
ger. Jupiter og Mercur, hvilke for at
prøve disse Folks Tankemaade, gaae omkring,
som Wandrings-Mænd, og begiære Herberge,
faae derfor Afslag over alt, uden hos dette
Par. Disses enge Hytte, og ringe Forraad
staaer gandske til deres Gæsters Tjeneste. —
Men Gorf. har sat disse 2 Gamle i en Om-
standighed, som i sig giver Stykket sine re-
rende Trak, og opfylder vort Sind med de
væmmeste Medlidensheds Fornemmelser: stor fra
Begyndelsen af Stykket blive vi bekiendte
med deres ynkværdige Situation: Himlen hav-
de velsignet dem med en Sen Aret, hvis
allerede modne Dyd, var deres Alderdoms
Forlystelse — Denne dydige unge havde sun-
det sin Mage i en elskværdig Narcisse, —
alt i 5 Aar havde deres Hjerter brændt for
hinanden af den reneste Elskov — og nu
fulde en lykkelig Hymen fuldkomme deres
Forening — Men Dagen for denne Hæyti-
delig-

delighed indtreffer den sorgeligste Handelse: Imedens de ere paa Marken tilsammen, opkommer et heftig Tordenvejr, og en Lynilds Straale dræber dem i hinandens Arme. — Dette har alt tildraget sig for en Maaned siden: den sorgelige Kest af disse to kiære Personer, Affen, giemmes i en Urne, som staaer paa Bordet i Hytten. — Denne saa følelige Hierte-Sorg ytrer sig stedse hos disse bedrøvede Gamle, men stedse paa en Naade, som er deres Dyd og Hengivenhed værdig; aldrig udgyder den sig i Knur og den bitter Utaalmodigheds Graad, og vi tage derfor den største Deel i deres Skiæbne, og skianke dem alle de Taarer, som de nægte sig selv — Vi spaae dem alt længe en stor Naades-Beviisning af Jupiter for deres adelmødige Dyd — og vi ønske kun, at den maae blive saadan en, som kan lindre denne deres Smerte; og vi see ved Enden med Lyst vort Ønske opfyldt. — Imedens Philemon og Baucis ere fraværende, tager Jupiter Urnen, udlaster Affen i Lusten, og fremkalder Uret og Nareisse — Disse paa nye Oplevende, staae en Tid, som henrykte, og da de komme efterhaanden til sig selv, kiende de hinandens Kest, og tilkiendegive hverandre deres Forundring over deres Handelse. —

„Narcisse! . . . veed jeg en, hvor skialvende, hvor kolde
Vi holdt hinandens Haand, og kunde neppe holde?—
Hvor stiv jeg heldede til Stammen af en Eg,
Da jeg med et fornarm . . . hvad? eller dremte jeg?—
Fornarm jeg en saa sødt — saa hastig, som vor Lue
Paa Amors gyldne Piiil stey fordim fra hans Bue,
EnVarme . . . her et Skud . . . ret her i Virvelen?—
Og saae dig saa ey meer?—Og fandt dig saa igien?—
Men Gudet! — hvor? — Og naar? — hvorledes skal
jeg sige
Min Drom? — hvor sandt jeg Ord til det, som en
har lige?— „

Jupiter og Merkur forføye sig bort, og de
2 Gamle, uden at tænke paa sigt komme
ind — De see deres Uret og Narcisse,
men troe ikke deres Synne. Evil, Glæde,
Forundring give her den meest rørende Sce-
ne — Endelig overtales de til at troe, at
en besynderlig Himmels Raade har sørs-
kaffet dem den lykkelige, at samles igien med
deres kiære Forlorne — Jupiter og Mer-
kur indstille sig i det samme med guddom-
melig Pragt, og oplyser dem om den hele
Sag — Jup. lader dem viide, at det er
en Belønning for Dyden, og oplyder des-
res Hierter med heftige Erkiendelses Gølel-
ser — han lader det ikke blive herved,
men

men tillader Ph. endnu at begiære en Lyfke — Og Begiæringen bliver endeligen denne: Denne Hytte, som den store Guders Gud har helliggjort i Nat — Al, maatte dog dit Bud indvie den, dig selv til Helligdom! — og smykke os to med Infuler! — hvor stolt var denne Lyfke! — Saa besked den og dydig en Begiæring kunde ikke andet end behage Jupiter.

Og den — i Snuffer selv endnu den dydige! —
Din Bøn, o gamle Mand! var god — vel an! —
det skee! —

Under Torden og Lynild aabner derpaa det Jnderste af Skuepladsen sig, som forestiller et prægtig Tempel, og 2 Ekker nedlade sig, som opløste Jup. og Mer. til den halve Hønde af Skuepladsen, hvor de staae stille — Naboer og Naboerster, løkkede frem af Tordener, trange sig frem paa Skuepladsen, men betages med Frygt: Til disse holder Jupiter en Straffe Prædiken, og fremstiller Philemon og Baucis, som deres Bestemmelse — hvorpaa Guderne opløstes til Himlene. — Derpaa istemmes et Chor af alle tilstedeværende — Uret og Narcisse træde siden for Brude-Altaret, og den gamle Philemon,
M 3 som

som Præst, knytter hoitideligen det forønskete Ægte-Baad — Adskillige Arier blive derpaa sungede, og dermed endes Handlingen.— Hr. Ewald har forøget Stykket med nogle Arier, og disse ere undermerkede med Begyndelsens Bogstavet af hans Naavn.

No. 148.

Forskyrernes Forskyrrelse og Mangelens glædelige Forandring forestillet i en Prædiken, holden i Holmens Kirke over Evangelium paa 3die Søndag efter Nytaar 1772. Efter manges indstændige Begjæring ved Trykken udgiven, og dens indkommende Fordeel til Bæste for Holmens Sogns Fattige bestemmiet af Jørgen Hee, Sognepræst for Holmens Menighed ic. Kiøbh. Trykt hos N. Thiele, og bekommes i Holmens Provste-Residens for 12 Skil. 3 Ark 8vo.

Naar uventede, store, og i sig selv, saavel som i deres Følger for det Almindelige vigtige Tildragelser have forberedet Gemytterne, da maae en Prædiken, som haver dem til sin Gienstand, om den endog kun
haver

haber middelmaadige Guldkommenheder, beha-
ge og røre Tilhørerne. Ligesom Sagen selv
giver Taleren nye Liv og Styrke, saa for-
skaffer den ham ogsaa Tilhørernes Altpaa-
givenhed og Bisald. Dette er vel den al-
mindeligste Grund, hvorfors Stadens brave
Lærere saae sig den 3 og 4. Søndag efter
N. Mar omgivne med flere og mere, end
sædvanligt, opmerksumme Tilhørere, hvorfors
deres Taler gjorde større Indtryk, blive læn-
gere bevarede i Husommelsen, og læses siden
trykte med megen Begierlighed. Hds. H.
Hr. Hees Prædiken var den første, som
udkom ved Trykken, og den tage vi da og
først for os. Med sand Høragtelse for H.
Hds. Lærdom, Retfærdighed, og Flid i sit
Embede fremsatte vi lige frem vore Tanker
om den, naar vi først have sagt, at Ind-
gangen er tagen af Jos. 7, 25. og Hoved-
Satsen er: En kummerlig Omstændig-
hed glædeligen forandret til alminde-
lig Fordeel og Glæde. Hvorved to
Ting merkes: 1. Omstændigheden, som
er kummerlig. 2. Forandringen, som
er almindelig, fordeelagtig og glæde-
lig. H. H. erkjender selv S. 17. at Da-
gens Evangelium ikke giver ham den beqvem-
meste Leilighed til at tale med sine Tilhøre-

re om den nyelig skedte Forandring i Staten: men dog alligevel synes os, behøvede H. H. ikke at underholde Tilhørerne saa længe med Allegorier og Mytiske Forklaringer. — Brudgommen er Kongen, Bruden Staten, Giesterne Statens Lemmer, Vinen Religionen o. s. v. Allemindst vilde vi med H. H. kalde saadan Forklaring den høyere Forstaaelse. (S. 28.) Adskillige Skriftens Steder ville vi ikke have brugt saaledes, som H. H. s. Ex 1 Mos. 38, 29. S. 12. E. 49. 4. S. 27. Høys. 2, 16. S. 21. Mangfoldige vigtige og sunde Tanker, forekomme ellers næsten paa hver Side, fremsatte i et simpelt og tydeligt Sprog. Men en særdeles Uorden hersker i Skieltegnene, som vi legge Correctøren til Last. Perioderne ere ofte s. Ex. hele Steder lange, naagtet at Sætternes indbyrdes Forhold og Forbindelse ey sielden tydelig viser, at flere ere vigtigen giorte til een.

No. 149.

Rettskaffenhed og Oprigtighed, Gudsfrimts og Religionens sande Væsen og Hoved-Sag. Afhandlet i en Prædiken paa 4 Sønd. efter Nytaar over Evang. Math.

Math. 8, 1-13. til Huskommelse af d. 17de
Jan. 1772, ic. ved Pressen udgiven af Johan
Christian Schonhender Sogne-Præst til Trini-
tatis Menighed. Kjøbenh. Trykt hos M.
Hallager og selges paa Ad. Cont. til Syge-
Cassens Bæste for 10 Skil. 2 $\frac{1}{2}$ Art i 8vo.

Fuldkommenheder af det Slags, som denne
Prædiken fremviser, bør man vente fornemmel-
igen paaskiennede af en Menighed, som H.
Hds. af hvilken de Studerende udgier en vig-
tig Deel. En net Forbindelse af mange
højsvigtige Sandheder, Korthed og Fyndig-
hed i Tankerne, ere Egenskaber, som neppe
kiendes og stælden, desværre! have den ønske-
lige Virkning hos den mindre oplyste Hob.
I Indgangen forklarer H. H. det Begreb
om **TROEN** paa en Maade, som vi meget
ønske, at i ser Prædikantene, og de, som ag-
te at blive det, vilde legge Merke til, og
derover giøre sig nyttige Betragtninger. **TROE**
er efter H. Hds. Mening: Det samme som
Troskab, Dyrigtighed, Rettskaffenhed.
Dette Begreb er just ikke efter det strænge
System, men det er dog rigtigt, og for Præ-
dikanten særdeles beqvemt og frugtbart. Af-
handlingen selv gaaer egentligen ud paa den
Deel af en Christens Rettskaffenhed, som be-

staer i „ Stadighed og Dvælse at anvende
„ alle Vilkaar og Hændelser af det daglige
„ Levnet 1. til vores Ydmøggelse for Gud 2.
„ til hans Ære og Tilbedelse 3. til Over-
„ giivelse eller Underkastelse under hans Vil-
„ lie. „ S. 8. Det fortreffelige Valg af en
til Dnemedet passende Hoved = Materie, den
snilde Anvendelse af Dagens Evangelio —
give og denne Prædiken et særdeles Fortrin,
og gier den til et selgeverdigt Monster.
Kuns dette ene gier den maaskee mindre fat-
telig, og altsaa mindre behagelig for en stor
Deel af Tilhørere og Læsere, at Forf. nu og
da bruger nye eller dog sieldne Bendinger og
Udtryk. En Talemaade synes os og at væ-
re mod Sprog-Brugen: „ at sande med
de guddommelige Lærdomme. „ S. 5.

No. 150.

Prædiken paa tierde Søndag efter Nyt-
Aar Evang. Matth. 8, 1-13. holden for
Garnisons Menighed i den H. Erre Zeba-
oths Kirke, til en hellig Erindring af den
store Tildragelse, som d. 17 Jan. sidstaf-
vigte var foregaaet paa det Kongel. Slot
Christiansborg. Af C. A. Priebrst. Kbh.
1772. Trykt hos A. F. Stein og bekom-
mes

mes hos Pelt paa Børsen. Mad. Kanne-
worf i Sillegaden for 8 Skil, 2 Kef i
8yo.

Til Indgang bruger H. H. Psal. 6,
II. og af det 12 B. i Evang. tager han
den Hoved-Lærdom. „ Den skammelige For-
nedrelse, som altid i rette Tid skal vederfa-
res alle Guds og hans Salvedes Fiender,
endog i deres største udvortes Ophoielse. Hvor-
af betragtes 1. Disse Guds, og hans Sal-
vedes Fiender, af deres største udvortes Op-
hoielse; 2. Guds og hans Salvedes Fiender
i deres skammeligste Fornedrelse. „ Til sin
første Deel anvender. Fors. den Benævnelse
i Tertien: Rigets Børn. Heraf kan en
Skionnere nogenledes giere sig et Begreb om
Planen, og Fordrags-Maaden, hvis nøiere
Kundskab Læseren ikke vil fortryde at sege i
denne gandske opbyggelige Prædiken selv. For
Sprogets Skyld anmerke vi endnu denne La-
lemaade: „ Hvor ikke den mindste Træf-
ning af deres forrige Herlighed skulde sin-
des. „ S. 20.

No. 151.

Hellige Betragtninger over de aller-
høieste og dyrebareste Troes og Kierlig-
heds

heds Lærdomme, efter Guds allerhelligste
aaenbaredede Ord, og vor christelige evan-
geliske Troes-Bekjendelse, til den evige san-
de Gud, vor Skaberes, Opholderes, For-
løseres, og Helliggjørelses Væ. Og alle
Menneskers, i sær de sande Christnes san-
de Opbyggelse og Saliggjørelse. Den Før-
ste. Kiebenh. 1771. Trykt hos A. F.
Stein, faaes paa Børsen i No. II=13.
for 2 Mk. stor 15½ Ark i 8vo.

Vi mærkede strax, da vi bladede om i
disse Betragtninger, at vi umueligen kun-
de holde ud at læse dem igiennem. Om Hr.
S gs Hensigt have vi ganske gode
Tanker: men vi beklage, at han ikke har
vidst en bedre Maade til at naae den. Hvad
sands Nytte har enten den oplyste eller uoply-
ste Christen af, at Forf. forelæser ham en
tør og forhutlet Dogmatik? Den gode Mand
gaber — falder i Svøm —; og vi tør ikke
sælde den umilde Dom, at han derfor er et
forfængeligt og lideligssindet Menneske. Her
ere 20 Sphæ eller Inddelinger af meget for-
skjellig Størrelse. Nogle af de første indta-
ge neppe 2de Blade; de 2de sidste derimod
den halve Bog. Vi vil anfere de førstes
Indhold, saaledes som den findes bag i Do-
gen,

gen, og strax kan man merke, at Forf. maae have i Sinde at unde os et dogmatisk System paa Daarf. „ S. 1. Handler korteligen om Guds Aabenbarelse og Kundskab i Almindelighed. S. 2. Guds Kundskab og Dyrløse er enten den Naturlige eller den Aabenbarede. S. 3. Om den forhvervede naturlige Guds Kundskab. S. 4. Om den medfødde naturlige Guds Kundskab. (hvilk en naturlig Orden!) S. 5. Bevises samme dobbelte naturlige Guds Kundskab af den hellige Skrift. „ o. s. v. Vi opkastede den 4 S. S. 9. f. men vi fandt hoerken Endelighed eller Nødvøgtighed. „ Et hvert Menneske kan fremdeles lære at kiende Gud — ved retteligen at betragte Naturens Lov, som den evige — har indskrevet i Menneskets Siel i den første Skabelse; samme — indbefattes korteligen i det tvende store Bud, som er Kierlighed. — Dersom nu Mennesket retteligen ved Naturens Lys kommer til at kiende og forstaae sig paa denne i hans og alles Hjerter indskrevne Lov: saa kan det deraf lætte at kiende, ey allene, at der er en Gud. „ — Saaledes snakker Forf. vel paa 2½ Sider, og ligesaa kraftig beviser han af Skriften i den følgende S. denne medfødte Kundskabs

skabs Virkelighed. Han anfører kun Rom. 2, 14. 15. uden videre Forklaring: thi for at forklare Skriftens Steder tager han sig allevegne nøye i Agt. Et nyt Beviis paa Fors. mørke og forvirrede Begreb om denne Kundskab er den Forklaring, som han søger til Beviset: „den siger han, som kan erholdes ved retteligen at betragte den i Hjerter indskrevne Naturens Lov. „ S. 13. Læserne venter maaskee en S. om den hellige Skriftes guddommelige Ansæelse: Men, for den har Fos. kloogeligen skaanet dem, og givet at han og i det vovrige havde handlet saa viseligen. Hvo, som haver Lust til at læse og ærgre sig over Fors. fastende Philosophie, behager at opslaae den 15 S. hvor han paa 3 hele Sider betragter alle Tings Opholdelse og Styrelse ved Naturens Lys. S. 49. s. Mesterligen veed Fors. at opdyngte Skriftens Steder Dofineviis: endog de Apocryphiske Bøger maae hielpes til at fylde Tallet. Saaledes 14. i en Klynge S. 112. og 17. S. 155.

No. 152.

Et merkvoerdigt Brev til Grev J.
S. Struensee fra hans Fader. Trykt
hos

hos N. Thiele, og selges sammesteds, samt
paa Byens Boglader for 6 Skil. 1 $\frac{1}{2}$ Ark
i 8vo.

Niels Klim har allerede bekendtgjort i
Nd. Cont. Efterret. at dette Brev er opdigtet,
og dertil behøvede han vist ikke nogen særde-
les Aabenbaring. Ellers har dog dette op-
digtede Brev et Fortrin for den store Mæng-
de lumpene Blade, som i disse Tider udkom-
me fra nedrigvindelystne Bogtrykkers Presser,
at det kan læses af den gemene Mand med
en Slags Nytte, og opvække en eller anden
god Tanke hos ham. Alle Tankerne ere just
ikke fremsatte med den behørig Ovrveielse og
Lydelighed: en vis Tone vil og Kiendere
letteligen udmerke her. Stilen er mange
Steder ret god. Men er det ikke billigt,
at Sønnen svarer sin Fader? jo vist! derfo-
re have vi og strax hele to Besvarelser:

No. 153.

Svar fra Struensee i Fængselet paa sin
Faders Brev. Kiøbh. 1772., trykt og
selges hos A. J. Stein for 2 Skil. $\frac{1}{2}$
Ark i 8vo. Og

No.

No. 154.

Brev Struensees merkvaerdig Svar
paa hans Faders Brev. Efter hans Be-
giering befoaret. Trykt og selges hos N.
Thiele for 4 Skil. i Ark^{to} 8vo.

To høyst elendige Smorerier fra udbung-
rede Forfattere. I det første Svar er Stru-
ensee med en Hast kommen paa Omvendels-
sens Ben, vilde Læserne kun troe det: og i
det sidste er han en Spottere af den nedrige
ste Pøbel.

No. 155.

Ein merkwürdiger Brief an den Gra-
fen J. F. Struensee von seinem Vater.
Copenh. 1772. Gedruckt und zu finden
bey N. Thiele für 4 Schilling. i Bogen
8vo.

Ingen stode sig over, at Originalen kom-
mer ud efter Oversættelsen. De lærde Læ-
sere vide jo, at mange gamle vigtige Skrif-
ter have haft samme Skæbne.